

SOPIIKO VILJOISTA VALMISTETTU RUOKA KOIRIEN RAVINNOKSI?

Alan julkaisuissa kirjoitellaan koirien ruokinnasta usein ja vielä useammin asiaan törmää keskusteluissa koiranomistajien kanssa. Silloin kun huomaa, että koirien ruokkimiseen on perehdytty pintaa syvemältä, joutuu myös usein toteamaan kannanottoihin liittyvän vaihtoehdottomuuden.

Nykyisin on muotiin noussut, Australiasta lähtöisin oleva koirien ruokinta, jota kutsutaan ”barfaukseksi”. Ruokinta perustuu lihaisten ja rasvaisten raakojen luiden ja rustojen syöttämiseen, yhdessä kypsentämättömien kasvisten kanssa.

Tällaisesta ruokinnasta on monilla jo pitempiäaikaisia, hyvinkin myönteisiä omakohtaisia kokemuksia. Näin järjestetty koirien ruokinta kattanee hyvinkin koirien ravinnon tarpeen ja sisältää myös koirien hampaille, suuhygienialle ja psyykelle tarpeellisen kaluamisen. Se on koirille yht’ aikaa ravinnon nauttimista ja stressin purkamista. Koostumukseltaan oikeanlainen, hyvä ruoka huolehtii koiran hyvinvoinnista sen anaalirauhasia myöten. Koiranruokkijan kannalta tällaisen ruoan tarjoaminen koirille ei ole helpointa ja vaivattominta, eikä häntä tällaiseen johdattele kaikkialta tulviva, ostamista ohjaileva mainonta, eikä markettien ruokahyllyjen tarjonta. Tällaiseen ruokintaan on todella paneuduttava, ruokatarpeitten hankintaa, niiden säilytystä ja esivalmistelua myöten. Ruokinnan toteuttaminen vaatii myös nemmän aikaa kuin valmiin kaupasta ostetun kuivarehun tarjoaminen.

Nykymuotia on sellainen, että kun kehutaan on samalla myös moitittava

Niin tapahtuu tässäkin BARF-ruokinta-asiassa. Pelkkä kehuminen ei riitä, sitä on vahvistettava jollakin moitteella. Se moite joka edellämämainitun ruokinnan kehuihin liittyy, on selitys etteivät viljat ole koirille luonnollista ruokaa! Jos luonnollisuudella tarkoitetaan, että luonnollista on ainoastaan kypsentämätön ruoka on moite oikea, mutta moitteella ei ilmeisesti tässä yhteydessä tarkoiteta tätä, vaan jotakin muuta jolta puuttuu tarkempi perustelu? Saattaa olla myös niin, että seurauksista joita liian viljavaihtojen kuivarehujen syöttämisestä on koitunut, on kehitetty syy viljojen luonnottomuudesta koirien ruokana. Näin menetellen oikea totuus jää kuitenkin hämäräksi. Syy ja sen seuraus olisi ymmärrettävä paremmin.

Ihmisten ja koirien yhteiselämällä on pitkä taival

Kumpi oli tämän suhteen alulle saattaja, ihminen vaiko koira ei ole vuorevarasti tiedossamme, mutta hyötynäkökohta on ollut suhteen syntymisen todennäköinen laukaiseva tekijä. Koirat ovat hyötäneet ihmisten seurasta saamalla ruokaa. Tarkoituksella koiria ei ehkä alkuaikoina ruokittu, mutta erilaisia syötäviä jätteitä, joita ihmisiltä jäi koirat tyydyttivät nälkäänsä. Näin yhteiselo todennäköisesti alkoi jo niin varhain, että koira pidetään ihmisen vanhimpana eläinseuralaisena.

Silloin kun ihminen alkoi viljellä maata, muuttui koira kotieläimeksemme ja kun ihminen kaupunkilaistui ja alkoi saada elantonsa erilaisista ammasteista, muuttuivat koiramme vähitellen uusissa olosuhteissa lemmikiksemme. Kaikkina aikoina koirien ihmisiltä saama ruoka on ollut sen mukaista kuinka me ihmiset olemme itse eläneet ja mitä olemme syöneet.

Sen tiedämme varmasti, että koirillamme on tuhansien vuosien takainen, peritty villieläin tausta. Koirat voivat yhä pariutua susien kanssa ja saada näin lisääntymiskykyisiä, koira/susi jälkeläisiä. Tästä kaikesta huolimatta koiramme eivät ole enää aidosti villieläinten kaltaisia. Koirat ovat ”jalostuneet” ihmisten kanssa eläessään koiriksi, myös ravitsemusvaatimuksiltaan. Rohkenen olettaa, että koiramme tulevat niille valmistetuilla kuivarehuilla, paremmin ravituiksi kuin sudet.

Ihmiset ja heidän koiransa ovat syöneet viljaperäistä ravintoa jo vuosituhansia

Viljan viljelyllä on pitkät perinteet. Alkuperäisin ihmisten viljaruoka oli keitetty puuro. Me suomalaiset olemme leipää syövää kansaa, emmekä oikein osaa kuvitella, että joissakin maissa asiat olisivat toisin. Leivänvalmistuksen kotimaana pidetään Egyptiä ja ajankohta jolloin leivän valmistus siellä alkoi oli noin 6000 vuotta sitten. Antiikin Kreikan ja muinaisen Rooman kautta leivän syönti yleistyi Euroopassa ja tuli meille suomalaisillekin tutuksi. Aasiassa on riisillä ollut aina ravitsemuksen päärooli ja se on nautittu keitettynä, ei leiväksi leivottuna. Maissia ovat Amerikan mantereella, jo 7000 vuotta sitten kasvattaneet ja syöneet siellä asuneet alkuperäisasukkaat, intiaanit. Myös Afrikassa on jo varhain viljelty hirssiä ja ohraa.

Ohraa pidetään vanhimpana viljakasvina ja sen viljely on lyhyestä kasvukaudesta, sekä sen kuivuutta, kylmyyttä, kuumuutta ja köyhää maaperää sietävistä ominaisuuksista johtuen levinnyt laajimmalle alueelle koko maailmassa.

Ihmisten seuralaisina kaikkialla maailmassa ovat koirat syöneet viljasta tehtyjä ihmistenruokia jo vuosituhansien ajan. Onko viljaruoka luonnollista vaiko luonnotonta koirien ruokaa, siihen en ota enempää kantaa, kuin toteamalla sen mitä olen edellä kirjoittanut.

Koiranpuuron ravintoainepitoisuus

Kaikkien ruoka-aineitten ravintoainepitoisuudet vaihtelevat jonkin verran. Maaperä, ilmasto, säätilat ja ruoka-aineen varastointiaika ja -olotila vaikuttavat näihin pitoisuuksiin, mutta jonkinlainen keskiarvo niillä aina on ja sitä käytetään kun ravintoainepitoisuuksista puhutaan.

Nimelläni tunnettu suosituksi tullut puuro sisältää seuraavia viljoja jotka ovat kokonaisina suurimoina, eli ryyneinä.

Pitoisuus 100 g:ssa		Ohrasuurimo	Riisisuurimo	Hirssisuurimo	Tattarisuurimo
Energia	kJ	1430	1540	1370	1380
vettä	g	13	12	14	14
valkuaisainetta	g	8,3	6,7	10,6	11
rasvaa	g	1,0	1,0	1,6	2,0
hiilihydraatteja	g	76,8	79,4	72,6	72,4
kuitua	g	1,9	4,8	3,2	2,5
Vitamiineja:					
tiamiini	mg	0,2	0,2	0,15	0,6
riboflaviini	mg	0,08	0,06	0,05	0,16
niasiini	mg	3,0	4,0	3,0	4,2
Kivennäisaineita:					
kalium	mg	270	230	220	460
kalsium	mg	20	10	9,5	18
magnesium	mg	65	90	100	180
fosfori	mg	210	260	240	320
rauta	mg	3,0	1,2	4,8	3,8
mangaani	mg	1,3	3,9	0,71	1,5
sinkki	mg	2,1	2,0	3,4	2,5

Puurosuurimot sisältävät myös hyvin vähäisiä määriä A ja E vitamiineja, kuparia, kromia ja seleeniä.

Puurosuurimoita liotetaan kylmässä vedessä, vähintään 6 tuntia, ennen paistamista uunissa.

Paistolämpötila säädetään noin 180 celsius asteeksi ja paistoaika on noin 2 tuntia. Ennen paistamista lisätään puuroon hieman merisuolaa. Kypsäpuuro säilyy jääkaapissa noin viikon. Kahdelle rottweiler-nartulleni olen valmistanut puuroa 6 vrk tarpeen verran.

4 l. vettä, 7-8 dl puurosuurimoseosta, jossa kaikkia suurimoita on yhtä paljon, sekä 1 tl merisuolaa. Suurimoiden vedensitomiskyky vaihtelee hieman. Puuroutuva puuroriisi esimerkiksi sitoo enemmän vettä kuin väriltään ruskeahko, puuroutumaton parboiled riisisuurimo.

Jos koira on nirso syömään voi puuron makua parantaa lisäämällä siihen hieman jauhelihaa tai yrttimaustetta ennen kypsennystä. Provenselainen yrttiseos, johon kuuluu kuivattua basilikaa, kynteliä, meiramia, oreganoa, rosmariinia ja timjamia on osoittautunut koiriakin miellyttäväksi yrttimausteeksi. Onhan yrteillä myös ravitsemuksellisia ominaisuuksia.

Puuro pelkästään ei riitä koirien ravinnoksi

Koirien hampaisto ja ruoansulatuselimistö kertoo asiantuntijalle, että koira on alkuperältään lihansyöjä. Villeistä susista, koiriksi kehittyminen ei ole muuttunut niitä niin paljon, että niistä olisi kehittynyt vuosituhansienkaan kuluessa pelkästään kasvissyöjiä. Kasvisruokien hyväksikäyttökyky on kuitenkin hieman kehittynyt ja kun tarkastellaan rotukoiria havaitaan tässä myös rotujen välisiä eroja. Omiin pitkäaikaisiin kokemuksiini koirien ruokkimisessa, voinen vedota ja todeta, että puolet puuroa ja puolet lihaa lienee sopiva suhde.

Mikrobiologia on yhä enemmän arvostettua koirien ravitsemuksessa

Pelkästään tieto ruoan energian tuotosta tai ruoan ravintoaine pitoisuudesta ei enää ole riittävää tietoa. Hyvä ruoan sulatus ja sitä edesauttava pieneliöstö ovat nousseet vahvasti esiin koirienkin ruokinnassa. Pieneliöstöllä tarkoitetaan mikrobeja jotka ovat A hyödyllisiä, B harmittomia ja C haitallisia.

Mikrobeja ei yksittäin näe pelkin silmin, ne ovat niin pienikokoisia. Hyödyllisiä mikrobeja ovat homeet, hiivät ja bakteerit, niitä käytetään hyödyksi useiden elintarvikkeiden valmistuksessa. Haitallisia mikrobeja ovat sellaiset jotka aiheuttavat pilaantumista tai sairautta. Haitallisia mikrobeja nimitetään myös patogeenisiksi ja niitä esiintyy kaikissa pieneliöiksi laskettavien joukossa, alkueläimissä, hiivoissa, homeissa, bakteereissa ja viruksissa. Hyödylliset mikrobit ovat elinehto ja haitalliset puolestaan elämälle vaaraksi. Koirilla on vastustuskyky eli immuniteetti jonka vahvuus on yksilöllinen ja paljon hyvästä yleiskunnosta riippuva. Immuniteetti lisääntyy myös jonkinlaisella totuttelulla tai siedätyksellä, jollaista rokottaminen edustaa. Mikrobeja on osattava suosia, mutta myös osattava vastustaa. Hyvä yleishygienia estää mikrobiologisia haittoja. Isokokoisten koirien ruokkiminen pakastettujen eläinperäisten ruokien avulla, vaatineekin riittävän tilavan pakastarkun koirien ruokia varten jotta ruokinta on yleensä mahdollista. Valmiiksi pakastettujen ruokien säilytyslämpötila on -18 celsius astetta tai tätä alempi.

Koirien on saatava ruokansa mukana myös ruoansulatusta edistäviä mikrobeja. Koirien ruoan on oltava ominaisuuksiltaan myös hyödyllisten mikrobien ravinnoksi soveltuvaa jotta ne säilyvät elossa ja ovat hyödyksi koirien ruoansulatukselle. Kaikki sellainen ruoka jonka halutaan säilyvän pitkään valmistetaan kuumentamalla kypsyttämällä, jolloin ruoan sisältämät mikrobit suurimmaksi osaksi tuhoutuvat. Tällä tietysti pyritään tuhoamaan ensisijassa ruokaa pilaavat mikrobit, mutta samalla siinä tuhoutuvat myös ruoansulatusta edistävät hyödylliset mikrobit. Mikrobeista puhuttaessa olisi myös huomioitava entsyymit. Ne ovat elävissä soluissa syntyviä aineita ja reagoivat vain tietyn aineen kanssa. Esimerkiksi lipaasi on entsyymi joka pilkkoo rasvaa, rasvahapoiksi. Tämän entsyymin lähteenä ovat kasvit ja haima. Lähes 60 vuotta rottweilerita ruokkineena olen mieltynyt tarjoamaan niille puuron ohessa liharuokana pakasteesta sulatettua raakaa nautanmaha eli pötsiä. Pötsi sisältää runsaasti mikrobeja, sekä entsyymmejä. Myöskin maitohappobakteereita sisältävää piimää olen aina tarjonnut koirilleni.

Jos sauna, terva ja viina ei auta on tauti kuolemaksi

Näin määriteltiin Suomessa sairauden hoitoon ja terveyden ylläpitoon tarpeelliset elementit. Edelliseen väittämään sisältyy totta vain puolikas, paremminkin sen sanoma on tarkoitettu keventäväksi huumoriksi ja tosikkojen harmiksi.

Uudempana koirien ruokkimisoivalluksena olen todennut keräkaalin eli valkokaalin myönteisen vaikutuksen rottweilerien ravitsemukseen. Noin 100 g päivää kohden riittää. Kaali tarjotaan raakana ja sillä on ilmeisesti hyvin hyödyllinen vaikutus ruoansulatusmikrobien ja entsyymien hyvinvoinnille ja sen kautta myös koirien hyvinvoinnille. Toinen erityisen hyvä ruoka-aine on lohiöljy SalmoPet. Muodissa oleva keskustelu ja rasvahappojen mainostus eivät ole humpuukia, sillä terveydelle tarpeelliset rasvahapot ovat koirien hyvän ravitsemuksen tärkeimpiä, esiin nousseita uudempia havaintoja.

Saatankin sanoa koirien kohdalla, että ”jos kaali ja lohiöljy eivät auta on tilanne todella vakava”.

Pelkkää luomuako?

Ihminen on teoillaan muuttanut monia asioita maapallollamme luonnon vastaisiksi. Vedet, maaperä ja ilma on laajoillakin alueilla ihmisen toimesta saastutettu, jonka seuraukset alkavat haitallisesti näkyä. Jos olisi vain yksi vaihtoehto luomu tai ei luomu, valitsisin varmuuden vuoksi luomun. Onneksemme näin ei ole joten voin valita aina minulle sopivan vaihtoehdon. Kyllä järkemme sen sanoo, että ilman tuholaismyrkkyyä, kasvinsuojelumyrkkyyä ja kasvien kasvua edistäviä hormooneja, sekä geenimuunneltuja kasveja viljely olisi turvallisempi vaihtoehto, elämistemme kannalta. On kuitenkin lukuisia hyväksyttävistä syistä,

miksi näitä ”tehoaineita ja -menetelmiä” käytetään!

On myös täysin selvää, että tuotantoeläinten tehokasvatusta taloudellisista syistä harjoitetaan yhä enenevässä määrässä, yhä suuremmissa tuotantoyksiköissä.

Tällaiseen olotilaan ajetaan rotukoirien kasvatukseen kun siitä vähitellen tehdään harrastusmielessä taloudellisesti liian kallista, erilaisten yhä lisääntyvien tutkimusvaatimusten ja kasvatukseen liittyvien sertifiointien vuoksi. Kaiken lisäksi se johtaa kehitystä yhä selvempään koirien esineellistämiseen ja harrastusperustaisen rotukoirien kotikasvatuksen tyrehtymiseen.

Kaikki tällainen johtaa vähitellen tuotantoeläinten tavoin kohti suurtuotantoa. Ymmärrämme myös ettei kasvuhormoonien avulla lisätty lihan, maidon tai munien tuotanto ole ihmisten terveellisen ravitsemuksen kannalta järkevää. Samoin on laita’ varmuuden vuoksi eläinten rehuihin lisättyjen antibioottijäämien kanssa. Myös muut lääkejäämät ja muiden haitallisten aineitten kertymät eläintuotteissa ovat harmillisia ja haitallisia. Myöskään villieläimet eivät ole ”saastumisesta” vapaita. Monien kalalajien kohdalla annetaan jo ihmisille syömisrajoituksia, niiden sisältämien haitallisten aineitten vuoksi. Määrä tekee myrkyä. Voimme nauttia myrkkyjäkin pieniä määriä ilman suurempaa haittaa. Samoin me, kuten koiriammekin voimme selvitä puutteellisen ravitsemuksen haitoista, mutta yliravitsemus on meille kumpaisellekin suuremmaksi vaaraksi. Epäillään, että meille ihmisille niin tärkeät ehkäisytabletitkin ovat päässeet hormoneillaan luontoamme pilaamaan. Alueilla missä vallitsee korkeampi elintaso, eli ns. sivistyksen piirissä on sekä ihmisten että heidän kanssaan symbioosissa elävien koirien suvunjatkamiskykyisyys heikentynyt. Rotukoiriamme on yhä vaikeampi saada tiinehtimään ja pentuja syntymään. Myöskin on hyvin todennäköistä, että niin ihmisten kuin koirien nauttimalla ravinnolla on tässäkin pulmassa suuri merkitys, ympäristömme saastumisen ohessa. Oma kokemukseni koirien pidossa, reilun puolenvuosisadan ajanjakson esiin kohoavana loppusaldona on koiriemme heikentynyt lisääntymiskyky.

Kaikesta huolimatta ruokin rottweilereitani yhä omaan harkintaani perustuen, myös teollisuuden tuottamilla kuivarehuilla, muun edellä kertomani ohessa.